

Kungl. Maj:ts tal

på rikssalen vid Riksdagens öppnande,

den 16 januari 1909.

Gode herrar och svenske män!

Jag hälsar Eder, svenska folkets representanter, välkomna till fullgörande af Edert ansvarsfulla värf.

Under det gångna året, Mitt första regeringsår, har Jag med tacksamhet emottagit många dyrbara bevis på svenska folkets tillgifvenhet.

Året har jämväl medfört den för Mig och Mitt hus kära tilldragelsen, att Min näst äldste son ingått äktenskap med storfurstinnan Maria Pavlovna af Ryssland, en förbindelse, som af Mitt folk mottagits med uppriktig glädje.

Vårt förhållande till främmande makter är mycket tillfredsställande. Härpå har Jag äfven rönt otvetydiga bevis såväl vid de besök, som främmande statsöfverhufvud hos Mig aflagt, som ock under de utrikes resor, Jag under året företagit.

De med åtskilliga främmande makter ingångna öfverenskommelser angående upprätthållandet af status quo inom Östersjöområdet och inom Nordsjöområdet äro äfven ett led i Mina sträfvanden att befästa ett godt förhållande till andra folk och att så vidt möjligt skapa garantier för bevarande af fredens välsignelser åt vårt land.

Ehuru den industriella verksamheten och handelsomsättningen i kännbar mån berörts af den kris, som för mer än ett år sedan inträdde på världsmarknaden, torde man glädjande nog kunna säga, att näringslivet dock icke däraf tagit allvarlig skada. Dess bättre finnes anledning hoppas, att krisen redan öfverskridit sin höjdpunkt, och att man här, liksom i andra

Bih. till Riksd. Prot. 1909. 1 Saml. 1 Afd.

länder, inom en ej allt för aflägsen framtid har att emotse återinträdandet af normala förhållanden.

Härtill torde i afsevärd mån bidraga, att vårt land ej under årtionden haft en så gynnsam skörd som den, hvilken under förlidet år erhöles.

Flera förslag af största vikt till ändring af grundlagarna äro hvilande från den gångna riksdagsperioden för att af Eder slutgiltigt behandlas.

Bland dem intager utan gensägelse rösträttsförslaget det viktigaste rummet. Det är min lifliga förhoppning, som säkerligen äfven delas af Eder, att denna fråga nu må vinna sin lösning.

Lagstiftningsarbetet har under det gångna året fortgått och såsom resultat häraf komma att för Eder framläggas — utom de förslag, som föranledas af det hvilande grundlagsförslaget om inrättande af en regeringsrätt och ett lagråd — bland annat, förslag till lagstiftning angående gemensamhetsfiske, angående verkställighet i vissa fall af straff, ådömdt genom icke laga kraft ägande utslag, och angående tillsättning af prästerliga tjänster. Förslag till lagar angående konsular jurisdiktion, angående inmutningsrättens upphäfvande å viss kronojord, angående afsöndrad lägenhets ansvarighet för stamhemmanets inteckningar, angående vid kommunikationsanstalterna anställda tjänstemäns ansvar för fel i tjänsten, angående ägostyckning i Norrland och angående emissionsbanker äro inför Högsta Domstolen föredragna eller dit remitterade, och hoppas Jag kunna äfven i dessa ämnen för Eder framlägga förslag. Nya lagberedningen torde under året afsluta revisionen af jordabalken.

Det alltmera kända behovet af vårt rättegångsväsendes nydaning föranleder Mig att hos Eder begära anslag till en uteslutande för detta arbete afsedd processkommission.

De viktiga frågorna om ålderdoms- och invaliditetsförsäkring och om ordnandet af förhållandet mellan arbetsgifvare och arbetare samt granskningen, särskildt med hänsyn till rikets ekonomiska bärkraft, af samfällid plan för rikets försvar äro fortfarande föremål för kommittébehandling, som dock ännu ej fortskridit så långt, att förslag i dessa ämnen kunna föreläggas den nu sammanträdande Riksdagen.

Det är Min afsikt att ånyo, ehuru i något jämkad form, förelägga Eder de för 1908 års Riksdag framlagda förslagen till fullständig omreglering af prästerskapets aflöning och till ny ecklesiastik boställsordning, äfvensom det för nämnda Riksdag jämväl framlagda förslaget angående ändrade grunder för statens understödjande af den enskilda högre skolundervisningen.

Då det är af den största betydelse för landets näringslif, att den högre tekniska undervisningen står i jämnhöjd med den snabbt fortgående

utvecklingen inom alla dithörande områden, kommer Jag att förelägga Eder förslag angående omorganisation och utvidgning af tekniska högskolan.

Det vid sistlidne Riksdag framlagda förslaget till kommunal skogsaccis vann visserligen ej Riksdagens bifall. Men då det fortfarande synes Mig vara ett med fog öfverklagadt förhållande, att skogskommunerna i alltför ringa grad erhålla skattebidrag genom det nu tillämpade systemet för skogs beskattning, ärnar Jag till förnyad pröfning åter framlägga nämnda förslag.

För att underlätta bosättningen i rikets norra delar ämnar Jag till Eder afgifva förslag om upplåtande under gynnsammare förutsättningar än hittills af odlingslägenheter å kronans marker.

Landtmäterikårens organisation har länge varit föråldrad. Förslag har nu utarbetats till en fullständig omdaning af denna kår och skall underställas Eder pröfning.

Ehuru vid upprättandet af den riksstat, som kommer att föreläggas Eder, så stor återhållsamhet, som synts möjlig, blifvit iakttagen, utvisar dock densamma en ej oväsentlig ökning i utgifter i jämförelse med den af Riksdagen senast fastställda. Härtill bidrager bland annat det belopp, Jag funnit skäligt att redan i nu ifrågavarande stat äska till mötande af vid sistlidet års statsreglering motsedd brist. Då de vanliga statsinkomsterna ej kunna beräknas lämna tillräcklig tillgång till de sålunda ökade utgifternas täckande, föreslår Jag dels en höjning af maltskatten, dels återinförande af stämpelbeskattning å vissa slag af växlar, dels ock slutligen ett mindre tillägg till den vanliga inkomstskatten.

Nedkallande öfver Eder och Edert arbete Guds välsignelse, förklarar Jag detta riksmöte öppnadt, och förblifver Eder, Gode Herrar och Svenske Män, med all konungslig nåd och ynnest städse väl bevågen.